

Інструкція з охорони праці для робітника з комплексного обслуговування й ремонту будинків з прилеглими територіями

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці (далі – Інструкція) є нормативним актом, що містить обов'язкові для дотримання вимоги з охорони праці для робітника з комплексного обслуговування й ремонту будинків ВЛМТЗ Державного закладу професійної (професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами навчання «Житомирська академія поліції» (далі – Житомирська академія поліції, заклад).

1.2. Інструкція розроблена на основі НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці».

1.3. За інструкцією робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків ВЛМТЗ (надалі – робітник) інструктується перед початком роботи безпосередньо на робочому місці (первинний інструктаж), а потім через кожні 6 місяців (повторні інструктажі).

1.4. Результати інструктажу заносяться в Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці. Після проходження інструктажу ставляться підписи особи, яка інструктує, та робітника.

1.5. До роботи з комплексного обслуговування й ремонту будинків допускаються особи, які досягли 18 років, мають повну загальну середню освіту та професійно-технічну освіту або професійну підготовку на виробництві, пройшли попередній медичний огляд, у разі необхідності, перевірку знань з питань охорони праці й правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів. Робітник допускається до роботи після проходження ним вступного інструктажу з охорони праці, пожежної безпеки, інструктажу з техніки безпеки безпосередньо на робочому місці, який проводиться також при зміні умов праці, характеру роботи або при порушенні правил техніки безпеки, перевірки знань цієї інструкції, володіння навичками надання першої (долікарської) допомоги потерпілим у зв'язку з нещасними випадками.

Інструктажі з питань охорони праці та пожежної безпеки проводяться особами, на яких покладені ці обов'язки.

1.6. Обов'язками робітника є виконання або участь у виконанні робіт з обслуговування та ремонту систем центрального опалення, водопостачання і водовідведення, поточного ремонту будівель і споруд, поточного ремонту меблів та інвентарю, проведення профілактичних і ремонтних робіт з метою

підготовки будівель академії до осінньо-зимового періоду та роботи, пов'язані з покосом і поливом газонів, прибиранням території, розвантаженням матеріалів тощо.

1.7. Робочим місцем робітника є об'єкти, розташовані в приміщеннях закладу та його території.

1.8. Робітник повинен:

- дотримуватися розпорядку роботи академії та застосовувати застережні заходи, що виключатимуть вплив на нього небезпечних факторів, у тому числі:
  - дотримуватися вимог цієї інструкції;
  - не з'являтися на роботі в стані алкогольного, наркотичного або токсичного сп'яніння, не вживати спиртні напої на території академії, не палити в невстановленому місці;
  - піклуватися про особисту безпеку й стан здоров'я, а також про безпеку й стан здоров'я оточуючих людей у процесі виконання будь-яких робіт на території та в приміщеннях академії;
  - знати та виконувати вимоги нормативно-правових актів з електробезпеки, пожежної безпеки, правила застосування засобів праці;
  - не залишати робоче місце без дозволу відповідального за виконання робіт;
  - при поганому самопочутті, травмах звертатися за медичною допомогою;
  - виконувати тільки ту роботу, з виконанням якої його проінструктовано;
  - не виконувати вказівок, які суперечать правилам охорони праці;
  - не допускати в робочу зону сторонніх осіб;
  - уміти надавати першу (долікарську) допомогу потерпілим від нещасних випадків;
  - уміти користуватися первинними засобами пожежогасіння;
  - не допускати захащення запасних виходів у приміщеннях закладу до засобів пожежогасіння й інвентарю, а також використання протипожежного обладнання не за призначенням;
  - знати основні небезпечні фактори, які можуть вплинути на робітника, а саме:
    - ураження електричним струмом;
    - травмування;
    - уміти користуватися засобами індивідуального та колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння;
    - користуватися спецодягом та іншими засобами індивідуального захисту за призначенням.

1.9. Робітник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася небезпечна ситуація для його життя чи здоров'я людей, які його оточують.

1.10. Невиконання вимог інструкції з охорони праці для робітника розглядається як порушення трудової дисципліни. Особи, які порушили вимоги Інструкції, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед початком роботи робітник повинен:

- упорядкувати спецодяг, вийняти з кишень одягу гострі та будь-які зайві предмети. Взуття має бути закритим і на низьких підборах. Забороняється засукувати рукава спецодягу;
- отримати завдання й інструктаж на робочому місці у відповідального за виконання робіт;
- перевірити робоче місце й проходи до нього на відповідність вимогам безпеки;
- підібрати технологічне оснащення й інструменти, що будуть необхідні при виконанні робіт, перевірити їх на відповідність вимогам безпеки;
- перевірити наявність первинних засобів пожежогасіння при здійсненні окремих видів робіт.

2.2. Робітник не повинен приступати до роботи при будь-якій несправності технічного оснащення.

2.3. Виявлені порушення необхідно усунути власними силами, а в разі неможливості – припинити роботи та повідомити відповідального за виконання робіт.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Робітник повинен утримувати в чистоті й порядку робоче місце, не захаращувати його сторонніми предметами, не допускати на робоче місце сторонніх осіб.

3.2. При виконанні сантехнічних робіт:

- дозволяється працювати тільки справним інструментом;
- під час пробивання борозен, отворів та прорізів у кам'яних і бетонних конструкціях, при заточці інструментів на заточному станку, спільній роботі зі слюсарем-сантехніком, за необхідності користуватися захисними окулярами;
- при роз'єднанні фланцевих з'єднань робітник повинен перебувати збоку від фланців. Роз'єднуються спочатку нижні болти;
- обробка труб (нарізання різьби, згинання тощо) повинна здійснюватися в технічних приміщеннях будівель академії, де виконується дрібний ремонт;
- перед нарізанням різьби трубу необхідно надійно закріпити в лещатах;
- під час відрізання труби спеціальною пилкою пальці рук не можна тримати безпосередньо біля місця відрізу. Необхідно стерегтися порізів рук об краї відрізованих та відрубаних труб;
- монтувати стояки опалення, водопроводу та каналізації потрібно знизу вгору;
- усі постійні й тимчасові трубопроводи, обладнання та апаратуру підключати до діючої мережі дозволяється тільки з дозволу начальника Житомирської академії поліції;
- замерзлі ділянки й прилади необхідно відігрівати тільки гарячою водою;
- під час очищення внутрішньої системи каналізації необхідно користуватися тільки справним металевим тросом. Робітник, який має на руках порізи, опіки, виразки, травми, до ремонту каналізації не допускається;

- не виконувати різання, гнуття та інші роботи з обробки труб на висоті;
- деталі, трубні заготовки необхідно укласти горизонтально;
- бути уважним під час перенесення труб, трубних заготовок та інших довгомірних вантажів;

- знімати тиск і звільняти від води трубопроводи, відключені для ремонту.

На вентилях і засувках арматури, що відключаються, необхідно вивішувати знаки безпеки;

- при роботі з інструментом, не класти його на поручні, огороження тощо. Розташування інструмента на робочому місці має усувати можливість його падіння;

- забороняється при відкручуванні й закручуванні гайок і болтів подовжувати гайкові ключі додатковими важелями;

- при роботах з інструментом ударної дії користуватися захисними окулярами для запобігання влученню в очі твердих часток;

- забороняється під час роботи пересуватися за допомогою випадкових предметів (цеглин, дощок тощо);

- при закритті й відкритті арматури слід діяти обережно, використовувати лом, труби й інші предмети забороняється;

- при підтяжці болтових з'єднань фланців і лючків робітник повинен розташовуватися з протилежного боку від можливого викиду струменя води (у випадку зриву різьби). Затяжку болтів слід робити поступово, з діаметрально протилежних сторін. Підтяжка фланцевих і муфтових з'єднань при наявності тиску в системі забороняється.

3.3. При виконанні електротехнічних робіт:

- розбирання й збирання електрообладнання необхідно виконувати на робочих столах, що забезпечують їх стійке положення;

- під час роботи на висоті необхідно користуватися справними драбинами, інструмент тримати в спеціальній сумці;

- роботи на висоті, що здійснюються з драбин або інших засобів підмоцнування слід виконувати при повному знятті напруги й не менше ніж двома працівниками;

- драбина не повинна прогинатися під вагою працівника. Розсувні драбини мають бути міцно з'єднані між собою, з метою попередження довільного їх розсування під час роботи.

3.4. При виконанні теслярських робіт:

- робітник повинен знати основні небезпечні фактори, що можуть діяти на нього, а саме:

- порізи, забиття рук при неправильному користуванні ручним інструментом та при його несправності;

- пошкодження та засмічення очей шматками матеріалів, що відлітають, тирсою та ін.;

- забиття частин тіла при неправильному перенесенні та складуванні матеріалів;

- порізи пальців та пошкодження очей при неправильному загостренні інструменту;

- ураження електрострумом при користуванні електроінструментом;
- небезпечний рівень напруги в електричному ланцюгу, замикання якого може пройти через тіло людини;
- для перенесення й зберігання інструменту, цвяхів та інших дрібних деталей робітник повинен користуватися індивідуальною сумкою.

Забороняється:

- виконувати теслярські роботи в неосвітлених або затемнених місцях;
- опирати матеріали та вироби на огорожі й елементи тимчасових і капітальних споруд;
- заходити за огороження небезпечних зон;
- торкатися електроустаткування та електропроводів (особливо остерігатися оголених або обірваних);
- допускати в робочу зону сторонніх осіб;
- інструменти мають бути справними та щільно насадженими на рукоятки.

Забороняється застосовувати ручний інструмент, який має вибоїни, відколи. У місцях затискання їх руками не повинно бути задирок та гострих ребер, сучків, тріщин, поверхня має бути гладкою;

- робітник повинен знати й виконувати правила технічної експлуатації інструменту, безпечні способи підключення та відключення інструменту від електроживлення, місцезнаходження електрорубильників, основні причини несправності інструментів і безпечні способи їх усунення.

3.5. При виконанні штукатурно-малярних робіт:

- не дозволяється працювати з двох верхніх щаблів драбини. Настили й стрем'янки необхідно систематично очищувати від будівельного сміття;
- забороняється користуватися для підмоцнування неперевіреними випадковими засобами, працювати, використовуючи несправні засоби підмоцнування;
- не можна влаштовувати настил на бочках, цеглі або з однієї чи двох дощок, покладених на засіб підмоцнування;
- усі внутрішні малярні роботи слід виконувати при відкритих вікнах;
- під час виконання робіт з приготування та нанесення фарбувальних сумішей необхідно дотримуватися рекомендацій підприємства-виробника в частині безпеки праці;
- робота несправним інструментом заборонена;
- тара, у якій перебувають фарбувальні речовини, має бути такою, що не б'ється, щільно закритою, із зазначенням найменування вмісту, дати його виготовлення й терміну зберігання. Отвори в металевих ємностях мають закриватися пробками, кришками. Виймати й відкручувати пробки та кришки дозволяється інструментом, виготовленим з матеріалу, який не допускає іскроутворень;
- при роботі з вапном слід користуватися респіраторами, захисними рукавицями, окулярами;
- демонтаж кам'яних і дерев'яних поверхонь необхідно виконувати в захисних окулярах і респіраторах;

- під час нанесення штукатурного розчину ручним способом на поверхні стін і стель, а також під час розрівнювання, затірки й інших операціях необхідно користуватися захисними окулярами;

- видаляти напливи й насікати бетонні поверхні необхідно в рукавицях і захисних окулярах;

- щоб уникнути враження електричним струмом, забороняється доторкатися до відкритих струмоведучих частин електроустаткування та оголених проводів;

- зовнішні штукатурні роботи виконуються з інвентарних риштувань, а відновлення штукатурки в окремих місцях фасадів – з пересувних вишок, підйомних помостів і підвісних кошиків. Працювати на випадкових пристосуваннях (дошки, бочки, ящики) забороняється;

- під час дрібних внутрішніх робіт застосовують переносні розсувні металеві драбини. На нижніх кінцях сходів мають бути гострі металеві (для дерев'яних і земляних підлог) чи гумові (для бетонних і кам'яних підлог) наконечники;

- забороняється здійснювати малярно-штукатурні роботи в електроустановках на не огорожених робочих місцях, розташованих на висоті більше 1м над землею, у неосвітлених місцях;

- при проведенні очищення поверхні від іржі, окалини, старої фарби, шліфуванні зашпакльованої поверхні слід працювати в протипилових респіраторях;

- при приготуванні розчинів необхідно користуватися індивідуальними засобами захисту.

3.6. Робітнику забороняється:

- вмикати електроустаткування мокрими руками;
- користуватись обладнанням, приладами тощо без попереднього навчання роботі з ними.

3.7. Працівник повинен дотримуватися правил пожежної безпеки та безпечної роботи з інструментом і пристроями.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

Після закінчення роботи робітник повинен:

- відключити електрообладнання й електроінструменти, що використовувалися під час роботи, від електромережі;
- прибрати місце проведення робіт, сміття зібрати в спеціальну ємність та винести з приміщення у відведене місце;
- вимити обличчя й руки водою з милом;
- повідомити відповідального за виконання робіт про виявлені під час роботи недоліки.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Аварійна ситуація може виникнути в разі ураження електричним струмом, поранення несправним інструментом, пожежі та ін.

5.2. Для гарантування безпеки в аварійних ситуаціях необхідно негайно:

- припинити роботу, вжити заходів щодо відключення механізмів та обладнання від електромережі, обмежити допуск сторонніх осіб у небезпечну зону;

- повідомити відповідального за виконання робіт або керівництво закладу;

- якщо є потерпілі, надати їм домедичну допомогу, за необхідності, викликати «швидку медичну допомогу» або вжити заходів для транспортування постраждалого в найближчий лікарняний заклад;

- у разі виявлення ознак виникнення пожежі (дим, іскріння, запах диму, характерне для горіння потріскування) негайно повідомити керівництво закладу;

5.3. У разі виникнення пожежі:

- негайно повідомити про це телефоном пожежно-рятувальну службу. При цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, наявність людей, своє прізвище;

- ужити (за можливістю) заходів до евакуації людей, гасіння (локалізації) пожежі та збереження матеріальних цінностей;

- повідомити про пожежу керівництво та відповідального за пожежну безпеку Житомирської академії поліції;

- у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну тощо).

5.4. Послідовність надання домедичної допомоги:

- усунути вплив на організм шкідливих чинників, які загрожують здоров'ю та життю постраждалого;

- визначити характер і тяжкість травми, найбільшу загрозу для життя постраждалого та послідовність заходів щодо його рятування;

- виконати необхідні заходи з рятування постраждалого в порядку терміновості (відновити роботу дихальних шляхів, зупинити кровотечу, іммобілізувати місце перелому, накласти пов'язку тощо);

- підтримувати основні життєві функції постраждалого до прибуття медичного працівника.

5.5. Домедична допомога постраждалому не повинна замінювати допомогу медичного персоналу та має надаватися лише до прибуття лікаря.

5.6. Опис дій щодо надання домедичної допомоги постраждалому при різних ураженнях міститься в інструкції по наданню домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках, яка вивчається при проходженні первинного та наступних інструктажів з питань охорони праці.

Інженер з охорони праці I-ї категорії

ВЛМТЗ Житомирської академії поліції

Андрій ЗАГОРУЙКО